

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gst-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Javne zdravstvene ustanove
Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske
za period 01.01-31.12.2021. godine**

Broj: RV041-22

Banja Luka, 20.06.2022. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izveštaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke	12
	5. Priprema i donošenje budžeta	13
	6. Finansijski izvještaji.....	13
	6.1. Izveštaj o izvršenju budžeta.....	13
	6.1.1. Prihodi i primici	13
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	14
	6.2. Imovina, obaveze i izvori.....	16
	6.2.1. Imovina	16
	6.2.2. Obaveze.....	18
	6.3. Vanbilansna evidencija	19
	6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	19
	6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje	19

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske koji obuhvataju: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u glavnoj knjizi trezora na računovodstvenom fondu 01; Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 i Pregled imovine, obaveza i izvora sa stanjem na dan 31.12.2021. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2021. godine; prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije je dalje opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 – Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika finansijske izvještaje Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske čine tabelarni pregledi navedeni u našem izvještaju. Usvojeni okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj podrazumijeva da se sve transakcije, procjene i politike odmjeravaju u odnosu na usaglašenost sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Revizijski nalazi i zaključci o fer i istinitoj prezentaciji finansijskih izvještaja Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske se oslanjaju na propisani okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Zbog činjenice da se u predmetnim finansijskim izvještajima ne prezentuje finansijski rezultat, ne izražavamo mišljenje o finansijskom rezultatu za 2021. godinu.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Kao što je navedeno pod tačkama 3, 6.2.1. i 6.2.2. izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije organizovan i obavljen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer komisija za popis nije utvrdila stvarno stanje imovine i obaveza na osnovu izvoda iz zemljišnih i katastarskih evidencija i konfirmacije salda potraživanja i obaveza, već je preuzela podatke iz knjigovodstvene evidencije koja odstupa od stvarnog stanja imovine i obaveza.

Knjigovodstvena evidencija nefinansijske imovine u stalnim sredstvima odstupa od stvarnog stanja imovine sa kojom Zavod za sudsku medicinu raspolaže, jer ista nije vrednovana u skladu sa odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema i drugim relevantnim standardima i propisima koji su vezani za njeno početno priznavanje, vrednovanje, amortizovanje i objelodanjivanje.

Vrijednost zgrade i zemljišta koje je Zavod za sudsku medicinu stekao bez naknade nisu priznati i vrednovani po fer vrijednosti, što nije u skladu sa članom 26. stav (2) i članom 33. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kao i MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 27).

Precijenjene su obaveze u iznosu od 19.138 KM, jer obaveze nastale po osnovu Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji koji je 2012. godine zaključen sa JZU Bolnica „Sveti Apostol Luka“ Doboj, nisu priznate i vrednovane u nominalnom iznosu koji čini fer vrijednost usluge, što nije u skladu sa članom 82. stav (2) i (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u obrazloženjima uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i

značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 20.06.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske za 2021. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske za 2021. godinu su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

U Zavodu za sudsku medicinu, radni odnos sa sedam zaposlenih nije zasnovan u skladu sa Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu, jer je njih pet zaposleno na radnim mjestima koja nisu sistematizovana, a na dva radna mjesta na kojima je sistematizovan po jedan izvršilac zaposlena su po dva lica, što nije u skladu sa članom 26. Zakona o radu.

U 2021. godini na snazi su dva ugovora o djelu zaključena 2016. godine „na neodređeno vrijeme“, za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost Zavoda za sudsku medicinu, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Upravni odbor Zavoda za sudsku medicinu nije donio program rada i finansijski plan Zavoda za sudsku medicinu za 2021. godinu, nije razmatrao izvještaj o popisu imovine i obaveza i donio odgovarajuće odluke u vezi sa nabavkama i rashodovanju imovine, te nije razmatrao izvještaje o poslovanju, što nije u skladu sa članom 35. Statuta.

Kao što je navedeno pod tačkama 4. i 6.1.2.2. izvještaja:

Za nabavke izvršene u vrijednosti od 116.231 KM koje se odnose na nabavku laboratorijskog materijala (106.748 KM), kancelarijskog materijala (5.438 KM) i goriva (4.045 KM) nisu provedeni postupci javnih nabavki i nisu zaključeni ugovori, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Uvećanje plata po osnovu naknada za otežane uslove rada nije utvrđeno u skladu sa članom 16. stav (1) tačka 4) i stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti zdravstva, jer radna mjesta i uvećanje plate nisu utvrđeni u zavisnosti od uslova rada i utvrđenih rizika u aktu o procjeni rizika i pretežnog vremena tokom kojeg je radnik izložen takvom riziku.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je, takođe, odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Javne zdravstvene ustanove Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske.

Banja Luka, 20.06.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi, da se:

- 1) popis imovine i obaveza organizuje i provodi u skladu sa članom 3, članom 12. stav (2) i članom 17. stav (4) i (8) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, utvrdi stvarno stanje imovine i obaveza, te knjigovodstvene evidencije usklade sa istim;
- 2) pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima uspostavi na način da obezbijedi analitičke podatke o svakom pojedinačnom sredstvu i uvid u hronološki prikaz promjena izvršenih poslovnih događaja na sredstvima u skladu sa članom 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- 3) prilikom obračuna amortizacije na nefinansijsku imovinu, primijene godišnje amortizacione stope u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike;
- 4) poslovna zgrada i zemljište koje koristi Zavod, prizna i vrednuje po fer vrijednosti u skladu sa članom 26. stav (2) i članom 33. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 5) izvještaj o nenaplativim potraživanjima prezentuje Upravnom odboru i donesu odgovarajuće odluke u skladu sa članom 73. stav (4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 6) obaveze priznaju u iznosu fer vrijednosti robe ili usluge iz koje proističe ekonomska korist ili uslužni potencijal u skladu sa članom 82. stav (2) i (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 7) obrazloženja uz finansijske izvještaje sačinjavaju na način da sadrže objelodanjivanja zahtijevana članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, te MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS JS 31 - Nematerijalna imovina.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi, da se:

- 1) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa koji se provode u Zavodu, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, uspostavljanju knjige poslovnih procesa i druge aktivnosti koje su propisane odredbama navedenih propisa;
- 2) zapošljavanje radnika vrši na sistematizovana radna mjesta shodno članu 26. Zakona o radu;
- 3) skraćeno radno vrijeme uredi u skladu sa članom 59. Zakona o radu;

- 4) ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu;
- 5) ulazne knjigovodstvene isprave (računi) u pisanom obliku potvrde da je provedena suštinska kontrola ispravnosti dokumenta u skladu sa članom 5. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 6) nabavke roba i usluga vrše uz primjenu odredbi Zakona o javnim nabavkama shodno članu 6. zakona;
- 7) uvećanje plate po osnovu posebnih i otežanih uslova rada utvrde u skladu sa članom 21. stav (1) tačka 3) i stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u javnim ustanovama u oblasti zdravstva;
- 8) donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta koji se zasniva na utvrđivanju mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mjestu u radnoj sredini u skladu sa članom 13. Zakona o zaštiti na radu.

Preporučuje se Upravnom odboru Zavoda da obezbijedi, da se:

- 9) izvršavaju aktivnosti propisane članom 35. Statuta Zavoda, a sjednice Upravnog odbora održavaju u skladu sa članom 10. Poslovnika o radu.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2021. godinu i Odluka o usvajanju rebalansa budžeta za 2021. godinu;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, član 4 i 9 -11;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu članovi 3, 26, 33, 35, 39, 59. i 205;
- Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti zdravstva;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida član 26. i 27;
- Zakon o zaštiti na radu, član 13;
- Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole;
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole;
- Pravilnik o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, član 5;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj;
- Uredbe o kancelarijskom poslovanju, članovi 4, 8 i 10;
- Statut JZU Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Javna zdravstvena ustanova Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske sa sjedištem u Banja Luci (u daljem tekstu: Zavod) je osnovana 2008. godine radi obavljanja posebne vrste zdravstvene djelatnosti kao društvene djelatnosti od posebnog javnog interesa. Osnivač Zavoda je Vlada Republike Srpske sa učešćem u osnovnom (upisanom) kapitalu od 50.000 KM.

Prema članu 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 106/09 i 44/15) Zavod je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost u oblasti sudske medicine, odnosno sudsko-medicinske dijagnostike i ekspertize, na osnovu obdukcija umrlog za potrebe suda, medicinskog fakulteta i drugih lica. Obuhvata najmanje sudsko-medicinsku i hemijsko toksikološku djelatnost, provjeru uspješnosti operativnih i drugih postupaka i sredstava liječenja, kao i provjeru ispravnosti postavljene dijagnoze.

Sredstva za rad Zavoda obezbijedena su u budžetu Republike Srpske.

Finansijske transakcije, Zavod od 01.01.2020. godine obavlja u sistemu Jedinog računara trezora Republike Srpske (u daljem tekstu: JRT) i ima status budžetskog korisnika čija je glavna knjiga u cjelosti u sastavu glavne knjige trezora Republike (u daljem tekstu: GKT), a aktivnosti su iskazane na fondu 01 i fondu 03.

U skladu sa članom 20. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske Zavod je dostavio Primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2021. godine u vidu obrazloženja uslova u kojima je funkcionisala navedena zdravstvena ustanova.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Zavoda.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Zavoda (donesen 2012. godine, nije usklađivan sa izmjenama propisa) je propisana djelatnost, nadležnost organa, unutrašnja organizacija, upravljanje, poslovanje, uslove za imenovanje i razrješenje direktora i upravnog odbora, kao i druga pitanja značajna za rad ustanove.

U toku revizije, pokrenuto je usklađivanje Statuta sa izmjenama propisa, te je Upravni odbor 27.04.2022. godine donio novi Statut koji je upućen nadležnom ministarstvu za dobijanje saglasnosti od strane Vlade Republike Srpske.

Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu (donesen 2010. godine i nakon toga nije usklađivan sa izmjenama propisa iz oblasti rada i zapošljavanja), sistematizovano je 11 radnih mjesta za 18 izvršilaca. Na dan 31.12.2021. godine u Zavodu su bila zaposlena 23 izvršioca, od čega jedno imenovano lice (vršilac dužnosti direktora), 17 radnika na neodređeno i pet na određeno vrijeme.

Radni odnos sa sedam zaposlenih nije zasnovan u skladu sa navedenim pravilnikom, jer je njih pet zaposleno na radnim mjestima koja nisu sistematizovana (nisu definisana pravilnikom), a na dva radna mjesta na kojima je sistematizovan po jedan izvršilac zaposlena su po dva lica, što nije u skladu sa članom 26. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 1/16, 66/18 i 119/21) kojim je propisano da se radni odnos zasniva u skladu sa aktom o sistematizaciji.

U toku 2021. godine radni odnos na neodređeno vrijeme su zasnovala tri izvršioca (od čega su dva već bila u radnom odnosu na određeno vrijeme), pet izvršioca je zasnovalo radni odnos na određeno (od čega je sa tri izvršioca zaključeno produženje ugovora na određeno vrijeme). Za novo zapošljavanje i produženje ugovora o radu nije pribavljena saglasnost nadležnog Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite, shodno Zaključku Vlade Republike Srpske o ograničavanju zapošljavanja u javnim zdravstvenim ustanovama i fondovima u Republici Srpskoj od 28.01.2015. godine.

Organi rukovođenja i upravljanja Zavodom su direktor i upravni odbor (od tri člana) koje imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske na prijedlog nadležnog ministarstva i nakon provedenog postupka javne konkurencije, na period od četiri godine.

Upravni odbor Zavoda nije izvršavao aktivnosti koje spadaju u djelokrug njegovog rada shodno članu 35. Statuta Zavoda, jer nije donio program rada i finansijski plan Zavoda za 2021. a ni za 2022. godinu, razmatrao izvještaj o popisu imovine i obaveza i donio odgovarajuće odluke u vezi sa nabavkama i otpisu/rashodovanju imovine, razmatrao izvještaje o poslovanju (osim godišnjeg izvještaja za 2020. godinu), donio i izvršio usklađivanje akata sa izmjenama zakonskih propisa itd. Pored navedenog, u toku 2021. godine održana je jedna sjednica Upravnog odbora a članom 10. Poslovnika o radu je definisano da se sjednice održavaju jednom u tri mjeseca, a po potrebi i češće.

Zavod nije sačinio godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2021. godinu, što je propisano Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22), jer nisu preduzete aktivnosti u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) i Uputstvu o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17). Pored ostalog, nije izvršena samoprocjena pet elemenata sistema finansijskog upravljanja i kontrole primjenom COSO modela utvrđenih članom 6. navedenog zakona, izvršen popis i opis poslovnih procesa koji se provode u Zavodu, uspostavljena knjiga poslovnih procesa, identifikovani i procijenjeni rizici (tačka 22. navedenog uputstva), kao ni druge aktivnosti zahtijevane navedenim propisima.

U toku revizijskih aktivnosti, Zavod je 09.03.2022. godine sa Ekonomskim institutom d.o.o. Banja Luka zaključio Ugovor o implementaciji sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Kontrolne aktivnosti nisu propisane ni uspostavljene, što nije u skladu sa članom 9. stav (3) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru, a koje se naročito odnose na postupke davanja ovlaštenja i odobravanja, sistem dvojnog potpisa u kome nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlaštenog lica, nadgledanje postupaka, dokumentovanje svih transakcija, kao i druge kontrolne aktivnosti.

U Zavodu je na snazi skraćeno radno vrijeme od 30 sati sedmično (6 sati dnevno), koje nije uređeno u skladu sa članom 59. Zakona o radu, kojim je propisano da radno vrijeme radnika koji rade na radnim mjestima i poslovima na kojima i pored primjene odgovarajućih mjera i sredstava zaštite na radu postoji povećano štetno dejstvo uslova rada na zdravlje radnika skraćuje se srazmjerno tom štetnom dejstvu, a najviše do deset časova sedmično (poslovi sa povećanim rizikom), a o skraćanju radnog vremena odlučuje nadležno ministarstvo, na osnovu stručne analize sačinjene od ovlaštene naučne ili stručne organizacije.

Evidencija o prisustvu i odsustvu zaposlenih nije vođena u skladu sa članom 3 i 5. Pravilnika o vođenju evidencije o prisustvu radnika na radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 40/16), jer ne sadrži tačne podatke o vremenu provedenom na radu (početak rada i vrijeme završetka - sat i minut, redovno radno vrijeme je navedeno da je 8 sati, a radi se 6 sati).

U toku 2016. godine sa dva izvršioca, zaključeni su ugovori o djelu „na neodređeno vrijeme“ za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost Zavoda (poslovi iz djelokruga radnog mjesta forenzičara u odjeljenju u Bijeljini i poslove pomoćnika obducenta u postupku izvođenja obdukcija i druge poslove u vezi sa tim u odjeljenju Trebinje), što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu kojim je propisano da se ugovor o djelu može zaključiti radi obavljanja poslova koji su van djelatnosti poslodavca i koji imaju za predmet samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije organizovan i obavljen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21). Prije započinjanja popisa, popisne liste nisu sačinjene u dva primjerka i dostavljene na ovjeru odgovornom licu za organizaciju i pravilnost popisa, što nije u skladu sa članom 17. stav (4) i (8) navedenog pravilnika. Provedenim popisom nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer komisija za popis nije utvrdila stvarno stanje, već je preuzela podatke iz knjigovodstvene evidencije, što nije u skladu sa članom 3. pravilnika. Podaci o stanju imovine i obaveza nisu preneseni sa dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu njihovog stvarnog stanja (izvoda iz zemljišnih i katastarskih evidencija, potvrde salda potraživanja i obaveza i drugo), što nije u skladu sa članom 12. stav (2) pravilnika. Revizijom je utvrđeno, da između knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza postoje značajne razlike (što je obrazloženo pod tačkom 6.2. izvještaja). Odluku o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu imovine i obaveza donio je direktor Zavoda, a Upravni odbor isti nije ni razmatrao.

Pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima (evidencija je u formi eksel tabele) nije uspostavljena prema pravilima vođenja poslovnih knjiga shodno članu 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20), jer nije omogućena analitička evidencija i hronološki prikaz promjena izvršenih poslovnih događaja na sredstvima, detaljni podaci o sredstvu kao što je jedinica mjere, naziv dobavljača i druge relevantne karakteristike svakog pojedinačnog sredstva.

Dostavljeni ulazni računi, nisu kontrolisani shodno članu 5. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 115/17 i 118/18), jer su podaci uneseni u poslovne knjige a da prethodno nije u pisanom obliku potvrđeno da je ta isprava potpuna, istinita, računski tačna i da odražava suštinu poslovnog događaja na koji se odnosi (suštinska i formalna kontrola ispravnosti računa i druge prateće knjigovodstvene dokumentacije). Takođe, ulaznim računima nije dodijeljen broj protokola, što je propisano članovima 4, 8. i 10. Uredbe o kancelarijskom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/20).

Na putnim nalozima za vozila (PN4 Obrazac) nisu popunjavane naznačene rubrike iz putnog naloga (količina goriva i maziva, ovjera od strane pumpne stanice), shodno članu 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 74/17).

Nije uspostavljena evidencija o korišćenju službenih vozila koja bi sadržavala informacije o praćenju potrošnje goriva (pređeni kilometri i prosječna potrošnja) i troškovima tekućeg održavanja na mjesečnom nivou (pripadajućeg troška po vozilu) koje bi služile za analizu opravdanosti korišćenja vozila.

Shodno gore navedenom i pod tačkama 4, 6, 6.1.2, 6.2.1, 6.2.2. i 6.5. izvještaja, sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se Upravnom odboru da obezbijedi da se izvršavaju aktivnosti propisane članom 35. Statuta Zavoda, a sjednice Upravnog odbora održavaju u skladu sa članom 10. Poslovnika o radu.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi, da se:

- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa koji se provode u Zavodu, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, uspostavi knjiga poslovnih procesa i druge aktivnosti koje su propisane odredbama navedenih propisa;**
- **zapošljavanje radnika vrši na sistematizovana radna mjesta shodno članu 26. Zakona o radu;**
- **skraćeno radno vrijeme uredi u skladu sa članom 59. Zakona o radu;**
- **ugovori o djelu zaključuju za poslove koji ne spadaju u djelatnost poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu;**
- **popis imovine i obaveza organizuje i provodi u skladu sa članom 3, članom 12. stav (2) i članom 17. stav (4) i (8) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, utvrdi stvarno stanje imovine i obaveza, te knjigovodstvene evidencije usklade sa istim;**
- **pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima uspostavi na način da obezbijedi analitičke podatke o svakom pojedinačnom sredstvu i uvid u hronološki prikaz promjena izvršenih poslovnih događaja na sredstvima u skladu sa članom 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;**
- **ulazne knjigovodstvene isprave (računi) u pisanom obliku potvrde da je provedena suštinska kontrola ispravnosti dokumenta u skladu sa članom 5. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki za 2021. godinu, planirane su nabavke roba i usluga ukupne vrijednosti 298.000 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV).

Prema Izvještaju o provedenim postupcima javnih nabavki iz 2021. godine, dodjelom ugovora okončano je osam postupaka ukupne vrijednosti 154.950 KM (bez PDV-a), što je 52% u odnosu na plan, jer za dio planiranih i izvršenih nabavki roba i usluga postupak nabavke nije proveden. Provedene nabavke su izvršene putem dva otvorena postupka u iznosu od 129.048 KM (nabavka laboratorijskih uređaja za analizu narkotika i psihoaktivnih supstanci i dva automobila), jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja za nabavku hemikalija za DNK laboratoriju (6.600 KM) i pet direktnih sporazuma u iznosu od 19.302 KM (nabavka i ugradnja elektrokotlova, klima uređaja, analitičke vage i montaža i balansiranje guma za putnička motorna vozila).

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je pet nabavki ugovorene vrijednosti 141.633 KM (bez PDV-a), odnosno 91% vrijednosti zaključenih ugovora realizovanih u toku 2021. godine, i to dva otvorena postupka koja se odnose na nabavku laboratorijskih uređaja za analizu narkotika i psihoaktivnih supstanci (79.980 KM) i nabavku dva automobila ukupne vrijednosti (49.068 KM), pregovarački postupak za nabavku hemikalija (6.600 KM) i direktni sporazum za nabavku i ugradnju klima uređaja (5.985 KM).

Revizijom je utvrđeno da nisu provedeni postupci javnih nabavki i nisu zaključeni ugovori za nabavke izvršene u vrijednosti od 116.231 KM (sa PDV-om), koje se odnose na

nabavku laboratorijskog materijala (106.748 KM), kancelarijskog materijala (5.438 KM) i goriva (4.045 KM), što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 38/14), kojim je propisano da je ugovorni organ dužan da dodjeljuje ugovore o javnoj nabavci robe, usluga i radova primjenjujući postupke definisane ovim zakonom i podzakonskim aktima.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da se nabavke roba i usluga vrše uz primjenu odredbi Zakona o javnim nabavkama shodno članu 6. zakona.

5. Priprema i donošenje budžeta

Odlukom o usvajanju Budžeta Republike Srpske za 2021. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 131/20) Zavodu su sredstva odobrena u iznosu 1.122.900 KM.

Odlukom o usvajanju Rebalansa budžeta za 2021. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 90/21), Zavodu su sredstva odobrena u iznosu od 1.255.900 KM i to za rashode za lična primanja zaposlenih (729.000 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (454.900 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima (30.000 KM) i ostale izdatke (42.000 KM).

Nakon usvojenog Rebalansa budžeta, provedeno je po rješenju ministra pet realokacija u ukupnom iznosu od 17.070 KM, kojima je u okviru pozicija rashoda za korišćenje roba i usluga realocirano 9.570 KM i pozicija rashoda za lična primanja zaposlenih 7.500 KM.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Zavod kao budžetski korisnik čija je glavna knjiga u sastavu GKT i prema članu 46. i 47. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) je sačinio propisane obrasce godišnjih finansijskih izvještaja: Obrazac 2 – Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenom fondu 01; Obrazac 3a - Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima 01 do 05; Obrazac 4a – Funkcionalna klasifikacija rashoda i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u GKT; Obrazac 5a – Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih u GKT i pisano Obrazloženje uz finansijske izvještaje.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta za 2021. godinu iskazano je na računovodstvenim fondu 01 - opšti budžetski fond i 03 - fond grantova.

Na fondu 01 izvršenje budžetskih izdataka je iskazano u iznosu od 995.076 KM, što je za 21% niže u odnosu na Rebalans budžeta.

Na fondu 03, izvršenje budžetskih izdataka je iskazano u iznosu od 161.115 KM po osnovu nabavke vozila i laboratorijske opreme u iznosu od 150.115 KM (iz sredstava koja je Zavod prenio sa svojih bankovnih računa prilikom uključenja u GKT a u 2021. godini iskorišćenih za navedene nabavke), te sredstva Grada Banja Luka odobrenih za jednokratne pomoći radnicima u zdravstvu zbog otežanih uslova rada prouzrokovanih epidemijom virusa korona u iznosu od 11.000 KM.

Izvještaj o izvršenju budžeta, Upravni odbor nije razmatrao do završetka revizijskih aktivnosti.

6.1.1. Prihodi i primici

U izvještaju o izvršenju budžeta iskazani su prihodi i primici (bez prihoda obračunskog karaktera) u iznosu od 145.305 KM po osnovu neporeskih prihoda naplaćenih za izvršene usluge sudske medicine (121.074 KM), transfera od jedinica lokalne samouprave -

sredstva primljena od Grada Banja Luka (11.000 KM) i primitaka po osnovu naknade plata za porodiljsko odsustvo i za vrijeme bolovanja radnika refundirane od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (13.231 KM).

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u negativnom iznosu od 6.924 KM. Predstavljaju razliku između nastalih i naplaćenih potraživanja u izvještajnom periodu po osnovu usluga sudske medicine iskazanih u negativnom iznosu od 11.581 KM i naplaćenih potraživanja po osnovu bolovanja čija je vrijednost bila prethodno indirektno korigovana u iznosu od 4.657 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci (bez rashoda obračunskog karaktera) su iskazani u iznosu od 1.156.191 KM, po osnovu rashoda (973.176 KM) i izdataka (183.015 KM).

Rashodi obračunskog karaktera, koji ne zahtijevaju odliv gotovine i kao takvi se ne planiraju i ne utiču na izvršenje budžeta su iskazani u iznosu od 195.639 KM.

Rashodi (bez rashoda obračunskog karaktera) se odnose na rashode za lična primanja zaposlenih (696.932 KM) i rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (276.243 KM).

6.1.2.1. Rashodi za lična primanja zaposlenih

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani na fondu 01 u iznosu od 685.932 KM i fondu 03 u iznosu od 11.000 KM.

Na fondu 01 iskazani su po osnovu rashoda za bruto plate zaposlenih (650.407 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (10.580 KM), naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja i roditeljskog odsustva koje se ne refundiraju od fondova socijalnog osiguranja (20.261 KM) i jednokratne pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (4.684 KM).

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine naknade za prevoz na posao i sa posla (9.650 KM) i dnevnice za službena putovanja (930 KM).

Na fondu 03 rashodi za lična primanja se odnose na isplaćenu jednokratnu pomoć radnicima zbog otežanih uslova rada prouzrokovanih epidemijom virusa COVID-19 (iz grant sredstava Grada Banja Luka). Isplata je izvršena u neto iznosu, a obračun poreza i doprinosa nije vršen shodno Mišljenju Ministarstva finansija od 23.09.2021. godine.

Revizijom je utvrđeno da su plate svim zaposlenim licima u Zavodu uvećane po osnovu naknada za otežane uslove rada, na osnovu Odluke direktora Zavoda donesene 2011. godine po kojoj je utvrđen procenat uvećanja osnovne plate od 15%, a po Odluci iz 2017. godine za radna mjesta referent za ekonomsko finansijske poslove i administrativno tehničke poslove procenat uvećanja osnovne plate je 10%. Uvećanje plata po ovom osnovu nije utvrđeno u skladu sa članom 16. stav (1) tačka 4) i stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti zdravstva („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 72/16, 111/16 i 19/19), jer radna mjesta i uvećanje plate u smislu stava (1) tačka 4) i stava (3) nisu utvrđeni u zavisnosti od uslova rada i utvrđenih rizika u aktu o procjeni rizika i pretežnog vremena tokom kojeg je radnik izložen takvom riziku.

Članom 16. stav (1) tačka 4) i stav (3) navedenog kolektivnog ugovora je propisano da se plata radnika uvećava po osnovu posebnih i otežanih uslova rada koji se uređuju propisima koji regulišu oblast zaštite na radu, a uvećanje se utvrđuje prema uslovima rada i radnim mjestima na kojima rade zaposleni koje može biti do 5 %, do 6%, do 12% i do 15%.

U Zavodu nije izvršena procjena rizika za radna mjesta u radnoj sredini, shodno članu 13. Zakona o zaštiti na radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/08 i 13/10) kojim je propisano da je poslodavac dužan da donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta u radnoj sredini i da utvrdi način i mjere za njegovo otklanjanje.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da se:

- **uvećanja plate po osnovu posebnih i otežanih uslova rada utvrde u skladu sa članom 21. stav (1) tačka 3) i stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u javnim ustanovama u oblasti zdravstva („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 2/22),**
- **donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta koji se zasniva na utvrđivanju mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mjestu u radnoj sredini u skladu sa članom 13. Zakona o zaštiti na radu.**

6.1.2.2. Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga se odnose na rashode po osnovu zakupa (5.681 KM), energije, komunalnih i komunikacionih usluga (34.034 KM), režijskog materijala (15.808 KM), materijala za posebne namjene (145.162 KM), tekućeg održavanja (8.135 KM), putovanja i smještaja (6.169 KM), stručnih usluga (2.193 KM) i na ostale neklasifikovane rashode (59.067 KM).

Rashodi po osnovu zakupa se odnose na zakup prostora u Bolnici Trebinje (4.812 KM) i zakup kancelarijske opreme (869 KM).

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga se odnose na rashode po osnovu utroška energije (23.862 KM), komunalnih usluga (860 KM), korišćenja fiksnih telefona (3.992 KM), poštanskih usluga (2.119KM) i ostale rashode (3.201 KM).

Rashodi za režijski materijal se odnose na rashode za kancelarijski materijal (9.513 KM), materijal za održavanje čistoće (2.844 KM), službena glasila (1.953 KM) i ostali režijski materijal (1.498 KM).

Rashodi za materijal za posebne namjene se odnose na rashode za laboratorijski i medicinski materijal. Za nabavku laboratorijskog materijala nije zaključen Ugovor (što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja) niti su na drugi način u pisanoj formi definisane količine, cijene, rokovi isporuke, način plaćanja i drugi uslovi, nije vršeno provođenje suštinske kontrole ispravnosti računa i druge prateće knjigovodstvene dokumentacije.

Rashodi za tekuće održavanje se odnose na tekuće održavanje prevoznih sredstava (1.856 KM) i medicinske, laboratorijske i kancelarijske opreme (6.274 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja se odnose na rashode po osnovu utroška goriva (4.045 KM) i službenih putovanja (2.154 KM)

Ostali neklasifikovani rashodi se odnose na bruto naknade članovima upravnog odbora (17.857 KM), bruto naknade po dva ugovora o djelu (35.528 KM), rashode za stručno usavršavanje - specijalizaciju iz oblasti sudske medicine (2.000 KM) i ostale rashode (3.682 KM).

6.1.2.3. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 183.015 KM po osnovu izdataka za nefinansijsku imovinu (176.930 KM) i ostalih izdataka (6.085 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani na fondu 01 po osnovu nabavke opreme (26.815 KM) i fondu 03 po osnovu nabavke dva putnička vozila (56.538 KM) i laboratorijske opreme (93.577 KM).

Ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti su iskazani po osnovu naknade plata za vrijeme porodiljskog odsustva koje refundira Javni fond dječije zaštite.

6.1.2.4. Rashodi obračunskog karaktera

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani po osnovu rashoda amortizacije nefinansijske imovine (174.746 KM), ostalih rashoda obračunskog karaktera (19.535 KM) i nabavne vrijednosti sitnog inventara i auto-guma izdatih u upotrebu (1.358 KM).

Rashodi amortizacije su iskazani po osnovu obračunate amortizacije za zgrade i objekte, opremu, nematerijalnu imovinu i ostala sredstva koja se amortizuju. Kod obračuna amortizacije za dio nefinansijske imovine nisu primijenjene godišnje amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 110/16).

Rashodi amortizacije su precijenjeni za 47.677 KM po osnovu amortizacije koja obračunski pripada 2020. godini, jer je na medicinsku opremu vrijednosti od 286.065 KM nabavljenu i stavljenu u upotrebu u 2020. godine (greškom knjižena na poziciji opreme u pripremi) ukupan iznos obračunate amortizacije teretio rashode 2021. godine. Prilikom ispravke navedene greške, Zavod nije postupio u skladu sa Instrukcijom Ministarstva finansija od 09.03.2020. godine, po kojoj se ispravka greške iz prethodne i ranijih godina u GKT ne vrši preko konta klase 4,5,6,7,8 i 9, odnosno nalog korekcije može da sadrži isključivo konta bilansa stanja (izuzev konta 3312- Finansijski rezultat tekuće godine), a efekat izvršenih korekcija je evidentiran na rashodima obračunskog karaktera umjesto preko konta 3311 - Finansijski rezultat ranijih godina.

S obzirom da zgrada u kojoj je smješten Zavod nije priznata i vrednovana po fer vrijednosti, to ni rashodi po osnovu amortizacije nisu pravilno iskazani (objašnjeno pod tačkom 6.2.1.1. izvještaja).

Ostali rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu neamortizovane vrijednosti vozila marke “Hyundai i30” na dan 27.01.2021. godine od 19.535 KM (bruto vrijednosti 27.790 KM i ispravke vrijednosti 8.255 KM) na kojem je nakon saobraćajnog udesa prema ispostavljenom profakturi ovlaštenog servisa “Hyundai” procijenjena totalna materijalna šteta.

Odluku o rashodovanju navedenog vozila je 29.12.2021. godine donio direktor Zavoda, na osnovu koje je isto isknjiženo iz knjigovodstve evidencije, što nije u skladu sa članom 35. Statuta Zavoda po kojem je Upravni odbor nadležan da donosi odluke o pribavljanju, upravljanju i raspolaganju imovinom.

Prilikom obezvrjeđenja sredstva na dan bilansiranja nije izvršena procjena nadoknadivog iznosa imovine u skladu sa MRS JS 21 - Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu (paragraf 26).

Upravni odbor je 27.04.2022. godine (u toku revizijskih aktivnosti) donio zaključak kojim je data saglasnost da se angažuje procjenitelj koji će izvršiti procjenu vrijednosti rashodovanog vozila i prodaju putem javne licitacije.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da se prilikom obračuna amortizacije na nefinansijsku imovinu, primijene godišnje amortizacione stope u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

6.2. Imovina, obaveze i izvori

6.2.1. Imovina

Ukupna imovina (nefinansijska i finansijska) na dan 31.12.2021. godine je iskazana u iznosu od 2.474.895 KM bruto vrijednosti, 1.310.596 KM ispravke vrijednosti i 1.164.300 KM neto vrijednosti.

6.2.1.1. Nefinansijska imovina

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je iskazana po osnovu proizvedene stalne imovine u iznosu od 1.131.764 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 2.307.317 KM i ispravka vrijednosti 1.238.553 KM) koju čine zgrade i objekti, oprema i nematerijalna proizvedena imovina.

Knjigovodstvena evidencija nefinansijske imovine u stalnim sredstvima odstupa od stvarnog stanja imovine sa kojom Zavod raspolaže, zbog toga što nije vrednovana u skladu sa odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i

računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema i drugim relevantnim standardima i propisima koji su vezani za njeno početno priznavanje, vrednovanje, amortizovanje i objelodanjivanje.

Zgrade i objekti su iskazani neto vrijednosti od 522.099 KM (bruto vrijednost 636.706 i ispravka vrijednosti 114.607 KM) i odnose se na vrijednost naknadnih ulaganja u adaptaciju i rekonstrukciju poslovne zgrade u Banja Luci u kojoj je smješten Zavod, bez početne vrijednosti stečene imovine. Radi se o zgradi i zemljištu koju je 2008. godine Klinički centar Banja Luka u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srpske prenio bez naknade na suposjednike Zavod za transfuzijsku medicinu Republike Srpske i Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske sa dijelom posjeda 1/2 kako je upisano u Posjedovnom listu – prepis broj 4442/0 iz 2009. godine, izdat od strane Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka. Po prenosu imovine Zavod nije knjigovodstveno evidentirao i priznao početnu vrijednost zgrade i zemljišta koje je stekao bez naknade, već samo vrijednost ulaganja izvršenih nakon sticanja, te imovina – zgrada i zemljište koje koristi, nisu priznati i vrednovani po fer vrijednosti, što nije u skladu sa članom 26. stav (2) i članom 33. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kao i MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 27).

Oprema je iskazana neto vrijednosti od 607.026 KM (bruto vrijednost 1.705.059 KM i ispravka vrijednosti 1.098.032 KM) koju čine medicinska i laboratorijska oprema, automobili, kancelarijska oprema, računarska oprema, klima uređaji, komunikaciona i druga oprema.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je u izvještajnom periodu povećana po osnovu nabavke opreme u vrijednosti od 175.194 KM (vozila, medicinske i laboratorijske opreme, računarske opreme, klima uređaja i druge opreme).

Umanjenje vrijednosti imovine je izvršeno po Odluci direktora Zavoda kojom je rashodovan i isknjižen automobil havarisan prilikom saobraćajnog udesa neotpisane vrijednosti od 19.535 KM (bruto vrijednosti 27.790 KM i ispravke vrijednosti 8.255 KM), što je objašnjeno pod tačkom 6.1.2.4. izvještaja.

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana neto vrijednosti od 2.639 KM (bruto vrijednost 28.553 KM i ispravka vrijednosti 25.913 KM) po osnovu računarskih programa.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da se poslovna zgrada i zemljište koje koristi Zavod, prizna i vrednuje po fer vrijednosti u skladu sa članom 26. stav (2) i članom 33. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.2.1.2. Finansijska imovina i razgraničenja

Finansijska imovina i razgraničenja su iskazani u bruto iznosu od 104.578 KM koju čine gotovina po osnovu sredstava u blagajni (1.043 KM), kratkoročna potraživanja (99.982 KM), razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme roditeljskog odsustva i bolovanja koje refundiraju fondovi socijalnog osiguranja (3.409 KM) i kratkoročna finansijska imovina iz transakcija između jedinica vlasti (144 KM).

Kratkoročna potraživanja su iskazana u bruto iznosu od 99.982 KM, od čega se 72.043 KM odnosi na potraživanja nenaplaćena duže od godinu dana za koja je u navedenom iznosu izvršena korekcija vrijednosti. Iskazana su po osnovu usluga koje obavlja Zavod (DNK analize, sudskomedicinske obdukcije, sudskomedicinska vještačenja i druge usluge) fakturisanih uglavnom prema sudovima i tužilaštvima Republike Srpske i Federacije BiH.

Korigovana potraživanja su iskazana sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i potiču iz perioda 2015-2019. godina. Odnose se na potraživanja od sudova i tužilaštava Republike Srpske (49.430 KM) i Federacije BiH (22.613 KM).

Značajan iznos korigovanih potraživanja po navedenom osnovu je nenaplativ, jer su u cjelosti neusaglašena (nisu priznata od dužnika), kao i da sa uključenjem Zavoda u JRT usluge koje Zavod vrši prema sudovima i tužilaštvima Republike Srpske se ne fakturišu i shodno tome potraživanja sa 2019. godinom neće biti naplaćena (što je prezentovano po izvještaju o naplativosti potraživanja).

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da se izvještaj o nenaplativim potraživanjima prezentuje Upravnom odboru i donesu odgovarajuće odluke u skladu sa članom 73. stav (4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.2.2. Obaveze

Obaveze na dan 31.12.2021. godine su iskazane u ukupnom iznosu od 92.654 KM po osnovu kratkoročnih obaveza.

Kratkoročne obaveze su iskazane po osnovu obaveza za lična primanja zaposlenih (61.930 KM) i obaveza iz poslovanja (30.724 KM).

Obaveze za lična primanja zaposlenih se odnose na obaveze za bruto plate zaposlenih za decembar 2021. godine (61.051 KM) i obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (879 KM).

Obaveze iz poslovanja se odnose na obaveze prema dobavljačima (24.727 KM), prema fizičkim licima po ugovorima o djelu (2.650 KM), Upravnom odboru Zavoda (900 KM) i za poreze i doprinose na teret poslodavca (2.447 KM).

Obaveze prema dobavljačima su iskazane po osnovu obaveza za nabavke roba i usluga iz 2021. godine (5.586 KM) i iz ranijeg perioda zaključno sa 31.12.2019. godine (19.138 KM).

Kratkoročne obaveze dospjele za plaćanje na dan bilansa su izmirene u toku januara 2022. godine, osim obaveza nastalih u periodu do 2019. godine.

Obaveze nastale do 31.12.2019. godine u cjelosti se odnose na obaveze prema JZU Bolnica „Sveti Apostol Luka“ Doboj (u daljem tekstu: Bolnica) po Ugovoru o poslovno-tehničkoj saradnji koji su 2012. godine zaključili Zavod i Bolnica. Predmet ugovora je korišćenje poslovnog prostora u objektu Bolnice za potrebe Zavoda uz mjesečnu naknadu od 400 KM (u cijenu su uključeni i troškovi električne energije, vode, kanalizacije, komunalnih usluga i odvoza smeća). Ugovoreno je da Zavod obezbijedi novčana sredstva za adaptaciju i uređenje prostora, a po završetku uređenja iznos uloženi sredstava od strane Zavoda će biti uračunat u zakupninu, s tim da se taj iznos podijeli na odgovarajući broj mjesečnih iznosa.

Prema pisanom obrazloženju direktora Zavoda, poslovni prostor je adaptiran i opremljen, uložena sredstva su kompenzovana, Zavod nikada nije koristio prostor, jer je Bolnica isti dala na korišćenje fizičkom licu za obavljanje djelatnosti koju je trebao da obavlja Zavod. Iako prostor nije predat Zavodu na korišćenje u skladu sa ugovorom, Bolnica je mjesečno ispostavljala fakture, koje su u Zavodu primljene i knjigovodstveno evidentirane zaključno sa 31.12.2019. godine.

Dostavljeni računi/fakture u Zavodu su proknjiženi iako u pisanom obliku nije potvrđena njihova istinitost, računska tačnost i suština poslovnog događaja na koji se odnosi, što nije u skladu sa članom 9. stav (1), (3) i (4) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Direktor Zavoda je 24.10.2019. godine u cijelosti osporio IOS - Izvod otvorenih stavki dostavljen od Bolnice.

Po navedenom osnovu, obaveze su precijenjene u iznosu od najmanje 19.138 KM, jer nisu priznate i vrednovane u nominalnom iznosu koji čini fer vrijednost usluge i ne proističu iz događaja koji predstavlja ekonomsku korist ili uslužni potencijal za Zavod (ugovorene obaveze Bolnica nije ispunila, a Zavod ne koristi prostor za vršenje usluga i nema obavezu

plaćanja prema ugovoru), što nije u skladu sa članom 82. stav (2) i (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi, da se obaveze priznaju u iznosu fer vrijednosti robe ili usluge iz koje proističe ekonomska korist ili uslužni potencijal u skladu sa članom 82. stav (2) i (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3. Vanbilansna evidencija

Zavod nije imao poslovne događaje koji zahtijevaju tretman vanbilansne evidencije.

6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Obrazloženjima uz finansijske izvještaje je navedeno da Zavod nema aktivnosti koje bi za posljedicu mogle imati potencijalnu imovinu i potencijalne obaveze.

6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje sačinjena su i pisana Obrazloženja koja pružaju neophodne opšte podatke o Zavodu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, kao i dio dodatnih pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima prema zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja. Međutim, nije izvršen dio objelodanjivanja shodno članu 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS JS, koja se odnose na informacije o:

- uzroku značajnih razlika pojedinih grupa rashoda i izdataka u odnosu na plan i prethodnu godinu;
- neusaglašenim saldima potraživanja na dan popisa, kao i razloge zbog kojih usaglašavanje nije izvršeno;
- nefinansijskoj imovini u stalnim sredstvima, kao što su koristan vijek upotrebe ili stope amortizacije za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskom izvještaju, strukturu stalnih sredstava koja se i dalje koriste ali im je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli (pošto su u potpunosti amortizovana) u skladu sa paragrafom 88 c) i 94 b) MRS JS - 17 Nekretnine, postrojenja i oprema i paragrafom 117 a) MRS JS 31- Nematerijalna imovina.

Preporučuje se direktoru Zavoda da obezbijedi da Obrazloženja uz finansijske izvještaje sadrže objelodanjivanja zahtijevana članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, te MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS JS 31 - Nematerijalna imovina.

Revizijski tim

Slobodanka Milović, s.r.

Nevena Mališanović, s.r.